

**Posudek vedoucího diplomové práce Michala Špíny „Příběh a jeho „co“ a „o čem““
(obor komparatistika na FF UK)**

Michal Špína předložil ucelenou a promyšlenou práci, v níž prokazuje nejen dostatečnou obeznámenost s literární teorií a schopnost s ní tvůrčím způsobem pracovat; téma reference, které je centrálním tématem diplomové práce, z ní činí text, jenž se jeví pro obor literární vědy u nás jako navýsost potřebný a užitečný.

Právě otázka reference je totiž jednou z oblastí, v níž panuje v – nejen naší – literární teorii určité zmatení, a to netoliko ohledně toho, co tento pojem vlastně označuje (tedy zda je jím míněno jakékoli odkazování textu „vně“ sebe sama, tedy mimo svou vlastní strukturu, jako je tomu např. u reference intertextové, anebo zda se míní pouze odkazování mimetické, tedy směřované vůči aktuálnímu světu), ale i ohledně vztahu pojmu reference k pojmům signifikace, designace, význam, denonát apod. V tomto ohledu je užitečné, že Michal Špína se primárně nevěnuje pracím, které problematiku reference explicitně řeší jako své centrální téma (takové jsou především anglofonní práce z oblasti analytické filozofie), ale koncentruje se na metodologické koncepty, které se jí dotýkají jen letmo, anebo ji dokonce vykazují mimo oblast svého zájmu. Zde tak může diplomant analyzovat, jak a s jakým důsledkem k takovému vyloučení dochází. Např. vyloučení reference z oblasti strukturalistického uvažování je pak výstižně vyloženo jako metodologický problém: strukturalistické teorie vylučují oblast „reality“ tak, jako Saussure vyloučil oblast „parole“; mezi oběma označeními je ale zásadní rozdíl v tom, že „parole“ něco evidentně označuje, zatímco „realita“ je pojem vyloučen z oblasti celého konceptu literárního díla bez alespoň přibližného předchozího vymezení jevů a stavů věcí, jež by jím mohly být míněny.

Na práci velice oceňuji, že i když se věnuje analýzám celé řady teorií, konceptů a pojetí, Michal Špína se neutápí v parafrázování a drží si svůj vlastní vykládající a argumentační hlas; neustále je tedy patrné, kdy kde co říká třeba Šklovskij a kde naopak píše Špína. Tématu práce odpovídá a vyhovuje i zvolený styl psaní, který je přesný z hlediska vyjadřovacího a argumentačního, zároveň ale poskytuje autorovi jistý odstup od výkladové dikce.

Zkoumání toho, co se v tom kterém pojetí děje či činí s konceptem reference, si nutně – a logicky – žádá, že jednotlivé teoretické koncepty – od Fregeho až k Ricoeurovi – nemohou být „uchopeny“ a analyzovány ve své komplexnosti. Nevnímám to jako nedostatek, naopak i v tomto případě oceňuji diplomantovu kázeň, že se nenechal pohlit otázkami a problémy jinými – jakkoli třeba vydatnými a zajímavými – a že se koncentroval právě jen na

to, co zcela zřetelně souvisí s tématem reference. Funkční a produktivní mi přijde také zřetel k aplikovatelnosti – jak formou odkazů k literárním dílům v průběhu celé práce, tak i závěrečnou kapitolou, v níž je téma reference zvažováno na konkrétním textu – románu *Budapešť* brazilského autora Chico Buarque.

Jak již bylo řečeno v úvodu, Michal Špína nese psal pouze diplomovou práci, v níž by prokázal dostatečné znalosti a schopnosti k úspěšnému zakončení magisterského studia. Napsal práci užitečnou a inspirativní pro obor; navíc práci z hlediska jejího rozsahu a argumentace dostatečně lapidární na to, aby ji stálo za to číst nejen expertům na problematiku reference v literatuře. Práci rád a jednoznačně **doporučuji k obhajobě**.

V Praze dne 12. 9. 2011

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.